

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 156g/2021

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din
articolul 313⁴ lit. a) din Codul contravențional

*(încălcarea regimului juridic al incompatibilităților aplicabile funcției
publice sau funcției de demnitate publică)*

CHIȘINĂU
28 septembrie 2021

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Vasili Oprea, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 5 iulie 2021,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 28 septembrie 2021, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textelor „nesoluționarea în termenul legal a incompatibilităților” și „conform legislației ce reglementează statutul acestor persoane și conform legislației privind declararea și controlul averii și al intereselor personale” din articolul 313⁴ lit. a) din Codul contravențional, adoptat prin Legea nr. 218 din 24 octombrie 2008, ridicată de dl avocat Constantin Lazari, în interesele nei A. G.-I., în dosarul nr. 4-1908/2020, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna judecător Elena Costiuc de la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe 10 august 2020, un agent constatator al Autorității Naționale de Integritate a întocmit un proces-verbal cu privire la contravenția prevăzută de articolul 313⁴ lit. a) [*Încălcarea regimului juridic al incompatibilităților și limitărilor aplicabile funcției publice sau funcției de demnitate publică*] din Codul contravențional.

4. În conținutul procesului-verbal cu privire la contravenție este precizat că dna A. G.-I., angajată a Serviciului Vamal din 10 mai 2011, a încălcat articolele 6 alineatele (2) și (4) din Legea serviciului în organele vamale nr. 1150 din 20 iulie 2000 (abrogată prin Legea nr. 302 din 21 decembrie 2017, în vigoare din 2 iunie 2018) și 15 alineatele (3) și (4) din Legea nr. 302 din 21 decembrie 2017 cu privire la Serviciul Vamal, care prevăd că funcția de funcționar vamal este incompatibilă cu activitatea de întreprinzător.

5. Agentul constator a precizat că a fost stabilită comiterea faptei de încălcare a regimului juridic al incompatibilităților de la articolul 313⁴ lit. a) din Codul contravențional. Acesta a subliniat că, din 10 mai 2011 și până în prezent, dna A. G.-I. a exercitat funcția de inspector vamal și de administrator și membru în cadrul unei societăți comerciale.

6. În baza articolului 395 alin. (1) lit. c) din Codul contravențional, procesul-verbal cu privire la contravenție a fost trimis în instanța de judecată, în vederea examinării sale în fond.

7. În ședința de judecată, dl avocat Constantin Lazari a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a textelor „nesoluționarea în termenul legal a incompatibilităților” și „conform legislației ce reglementează statutul acestor persoane și conform legislației privind declararea și controlul averii și al intereselor personale” din articolul 313⁴ lit. a) din Codul contravențional.

8. Prin încheierea sa din 4 iunie 2021, Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

[...]”

Articolul 21 Prezumția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 22 Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

10. Prevederile relevante ale Codului contravențional, adoptat prin Legea nr. 218 din 24 octombrie 2008, sunt următoarele:

Articolul 313⁴

Încălcarea regimului juridic al incompatibilităților și limitărilor aplicabile funcției publice sau funcției de demnitate publică

„Încălcarea regimului juridic al incompatibilităților și limitărilor aplicabile funcției publice sau funcției de demnitate publică prin:

a) **nesoluționarea în termenul legal a incompatibilităților privind funcția publică, funcția publică cu statut special, funcția de demnitate publică sau activitatea alesului local conform legislației ce reglementează statutul acestor persoane și conform legislației privind declararea și controlul averii și al intereselor personale;**

[...]

se sancționează cu amendă de la 50 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 120 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu sau fără privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate, inclusiv de a ocupa funcții publice și funcții de demnitate publică, pe un termen de la 6 luni la un an, sau cu amendă de la 200 la 250 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”

Articolul 423³

Autoritatea Națională de Integritate

„[...]

(3) Contravențiile prevăzute la art. 313², 313⁴–313⁶ se **constată** de către Autoritatea Națională de Integritate.

(4) Sunt în drept să constate contravențiile menționate la alin. (3) și să încheie procese-verbale inspectorii de integritate ai Autorității Naționale de Integritate.

(5) Procesele-verbale cu privire la contravențiile prevăzute la alin. (3) se remit spre examinare în fond instanței de judecată competente.”

11. Prevederile relevante ale Legii nr. 302 din 21 decembrie 2017 cu privire la Serviciul Vamal sunt următoarele:

Articolul 15

Restricții și incompatibilități

„[...]”

(3) Funcția de funcționar vamal este **incompatibilă** cu:

[...]

b) **activitatea de întreprinzător** desfășurată personal sau prin intermediul unui terț;

c) calitatea de **membru în organul de conducere al unei societăți comerciale**, cu excepția cazurilor prevăzute de lege;

[...]

(7) Pe perioada activității în Serviciul Vamal, funcționarul vamal este **obligat** să transmită în administrare fiduciară unei alte persoane cota sa (pachetul de acțiuni) din fondul statutar al societății comerciale, în modul stabilit de lege.”

[Articolul 15 modificat prin Legea nr. 238 din 8 noiembrie 2018, în vigoare din 30 decembrie 2018]

12. Prevederile relevante ale Legii nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și a intereselor personale sunt următoarele:

Articolul 16

Dispoziții generale privind incompatibilitățile

„Subiectul declarării se află într-o **stare de incompatibilitate în cazul în care pe lângă funcția publică sau de demnitate publică deține/exercită simultan o altă funcție, calitate sau activitate**, fapt care este interzis prin Constituția Republicii Moldova și/sau prin alte acte legislative.”

Articolul 23

Răspunderea pentru încălcarea prevederilor prezentei legi

„(1) Încălcarea prevederilor prezentei legi atrage **răspundere disciplinară, contravențională, civilă sau penală, după caz**

[...]

(3) Fapta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat starea de incompatibilitate **nesoluționată** constituie temei pentru încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale acestuia. În acest caz, prin derogare de la prevederile legilor speciale care reglementează răspunderea disciplinară, sancțiunile disciplinare ce pot fi aplicate pentru săvârșirea abaterii disciplinare nu pot consta în avertisment, mustrare sau mustrare aspră.”

13. Prevederile relevante ale Legii nr. 132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate sunt următoarele:

Articolul 38

Rezultatele controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor

„(1) În urma controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că:

[...]

b) persoana supusă controlului **s-a aflat ori se află în stare de incompatibilitate**;

[...]

(2) Actul de constatare privind încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor se întocmește în conformitate cu prevederile art. 35 și se aduce la cunoștința persoanei vizate de acesta în termen de 5 zile lucrătoare de la data întocmirii.

(3) Persoana poate contesta actul de constatare în condițiile stabilite la art. 36.

(4) Actul de constatare privind încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor **rămâne definitiv după expirarea termenului specificat la art. 36 alin. (1).**

(5) În cazul în care nu se constată încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate va înceta procedura de control prin emiterea unui act de constatare.”

Articolul 40

Efectele constatării încălcării regimului juridic al incompatibilităților

„(1) Din momentul în care actul de constatare a încălcării regimului juridic al incompatibilităților rămâne **definitiv**, Autoritatea sesizează, în termen de 15 zile, conducerea organizației publice sau a autorității responsabile de numirea în funcție a subiectului declarării în vederea încetării mandatului acestuia, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale acestuia.

(2) Sancțiunea disciplinară poate fi aplicată după rămânerea definitivă a actului de constatare, în condițiile legilor speciale care reglementează răspunderea disciplinară.

(3) La solicitarea Autorității, persoana în privința căreia s-a constatat încălcarea regimului juridic al incompatibilităților este suspendată din funcție până în momentul în care actul de constatare rămâne definitiv. Suspendarea se solicită doar în cazul în care dispozitivul actului de constatare prevede încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale persoanei vizate de actul de constatare.

(4) Prescripția privind aplicarea prevederilor alin. (1) se calculează în condițiile termenului general de prescripție a răspunderii contravenționale.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

14. Autorul excepției susține că textele „nesoluționarea în termenul legal a incompatibilităților” și „conform legislației ce reglementează statutul acestor persoane și conform legislației privind declararea și controlul averii și al intereselor personale” din articolul 313⁴ lit. a) din Codul contravențional creează premise pentru aplicarea și interpretarea extensiv defavorabilă a legii contravenționale. Acest lucru se datorează faptului că textele de lege contestate nu stabilesc cu precizie care sunt acțiunile interzise, fapt care permite sancționarea arbitrară.

15. De altfel, starea de incompatibilitate într-o funcție publică se constată de către Autoritatea Națională de Integritate printr-un act administrativ (*i.e.* act de constatare), iar Legea privind Autoritatea Națională de Integritate prevede că împotriva acestuia poate fi depusă o contestație la instanța de

contencios administrativ, care decide cu privire la legalitatea acestuia. Totuși, în practică, agenții constatatori din cadrul Autorității Naționale de Integritate constată comiterea contravenției fără a aștepta soluția instanței. Autorul excepției susține că acest fapt reprezintă o încălcare a dreptului său la apărare și un viciu din perspectiva standardului calității legii. Totodată, autorul excepției pretinde că actele normative care prevăd situațiile de incompatibilitate interzic exercitarea unei funcții publice și a altei funcții publice sau private remunerate. Astfel, în viziunea sa, dacă funcțiile nu sunt remunerate, nu există o incompatibilitate. Totuși, articolul 313⁴ lit. a) din Codul contravențional nu distinge între caracterul oneros și caracterul gratuit al activităților. Mai mult, autorul excepției arată că articolul 313⁴ lit. a) din Codul contravențional nu distinge nici între gradul de vinovăție al faptei de încălcare a regimului juridic al incompatibilităților, contrar articolului 21 din Constituție, care garantează prezumția de nevinovăție.

16. Articolul 313⁴ lit. a) din Codul contravențional a intrat în vigoare odată cu adoptarea Legii nr. 66 din 24 mai 2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative. Astfel, autorul excepției pretinde că acest articol trebuie să se aplice pentru viitor, nu pentru trecut. De altfel, aplicarea retroactivă a textelor de lege contestate contravine articolului 22 din Constituție.

17. Autorul excepției susține că textele de lege contestate din articolul 313⁴ lit. a) din Codul contravențional contravin articolelor 1 alin. (3), 4 alin. (2), 7, 20, 21, 22 și 23 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

18. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

19. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul contravențional, ține de competența Curții Constituționale.

20. Curtea notează că excepția de neconstituționalitate, ridicată de o parte în proces (a se vedea § 1 *supra*), este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

21. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie textele „nesoluționarea în termenul legal a incompatibilităților” și „conform legislației ce reglementează statutul acestor persoane și conform legislației privind declararea și controlul averii și al intereselor personale” din articolul 313⁴ lit. a) din Codul contravențional.

22. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză în care se examinează o constatare privind comiterea contravenției prevăzute de articolul 313⁴ lit. a) din Codul contravențional. Prin urmare, prevederile constatate ar putea fi aplicate în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

23. Curtea reține că prevederile contestate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate din perspectiva criticilor prezentei sesizări.

24. O altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept din Constituție în cauza concretă pendinte în fața instanțelor de judecată (DCC nr. 8 din 24 ianuarie 2020, § 27). Curtea trebuie să verifice, prin prisma argumentelor autorului, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (DCC nr. 24 din 2 martie 2020, § 18).

25. Autorul excepției susține că dispozițiile contestate încalcă articolele 1 alin. (3) [*preeminența dreptului*], 4 alin. (2) [*drepturile și libertățile omului*], 7 [*Constituția, Lege Supremă*], 20 [*accesul liber la justiție*], 21 [*prezumția nevinovăției*], 22 [*neretroactivitatea legii*], 23 [*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*], 26 [*dreptul la apărare*] din Constituție.

26. În jurisprudența sa, Curtea a subliniat că articolele 1 alin. (3), 4 și 7 din Constituție comportă un caracter general, reprezintă imperative care stau la baza tuturor legilor Republicii Moldova și nu pot constitui repere separate. Pentru a fi aplicabile, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturi substanțiale garantate de Constituție (HCC nr. 2 din 12 ianuarie 2021, § 20; DCC nr. 30 din 19 martie 2020, § 18; DCC nr. 113 din 15 iulie 2021, § 24). Abia la analiza caracterului justificat al ingerinței în drepturile substanțiale garantate de Constituție Curtea poate pune în operă valorile și standardele pe care le garantează articolele 1 alin. (3), 4 și 7 din Constituție (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 29 din 12 decembrie 2019 § 19; DCC nr. 56 din 2 iunie 2020, § 23 și jurisprudența citată acolo).

27. Totodată, cu privire la incidența articolului 23 din Constituție, Curtea a reținut că testul calității legii se efectuează prin raportare la un drept fundamental (DCC nr. 38 din 30 martie 2021, § 17). Problema calității unei legi nu reprezintă o problemă de constituționalitate atât timp cât nu este afectat un drept fundamental (a se vedea HCC nr. 15 din 28 aprilie 2021, § 20; DCC nr. 8 din 26 ianuarie 2021, § 26; DCC nr. 115 din 15 iulie 2021, § 19).

28. Curtea constată că autorul excepției și-a motivat sesizarea raportându-și argumentele la pretinsa încălcare a dreptului la un proces echitabil, a prezumției de nevinovăție, a interdicției neretroactivității legii penale mai aspre și a dreptului la apărare. În special, autorul a ridicat problema clarității textelor de lege „nesoluționarea în termenul legal a incompatibilităților” și „conform legislației ce reglementează statutul acestor persoane și conform legislației privind declararea și controlul averii și al intereselor personale” din articolul 313⁴ lit. a) din Codul contravențional.

29. În acest context, cu privire la incidența articolului 21 din Constituție, Curtea observă că textele de lege contestate nu ridică nicio problemă din perspectiva prezumției de nevinovăție. Curtea reține că acestea nu inversează sarcina probațiunii și nici nu impun obligații în măsură să afecteze garanțiile stabilite de articolul 21 din Constituție. În plus, analizând în mod sistematic prevederile contestate și pe cele referitoare la procedura examinării cauzelor contravenționale, Curtea reține că articolul 375 din Codul contravențional,

care transpune în plan contravențional garanția prezumției de nevinovăție, este incident și în cauzele privind comiterea faptei prevăzute de articolul 313⁴ lit. a) din Codul contravențional. Așadar, de vreme ce nu s-a stabilit o ingerință în articolul 21 din Constituție, Curtea consideră nefondat capătul de sesizare privind încălcarea prezumției de nevinovăție.

30. Cu privire la pretinsa încălcare a articolului 22 din Constituție, Curtea subliniază că a precizat în jurisprudența sa că regula legalității incriminării și a pedepselor interzice interpretarea extensivă și aplicarea prin analogie a legii penale, în defavoarea acuzatului. În special, regula legalității incriminării presupune ca legea să definească în mod clar infracțiunile și pedepsele pentru acestea (*nullum crimen, nulla poena sine lege certa*). Condiția respectivă este îndeplinită atunci când justițiabilul poate să cunoască, pornind de la textul dispoziției pertinente și, dacă este cazul, cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe sau cu ajutorul unor juriști profesioniști, care sunt acțiunile și omisiunile ce-i pot angaja răspunderea penală și care este pedeapsa care îi poate fi aplicată, în cazul încălcării unei norme (a se vedea HCC nr. 24 din 17 octombrie 2019, § 112; DCC nr. 59 din 22 aprilie 2021, § 27). În jurisprudența sa, Curtea a precizat că aceste considerente se aplică și în domeniul contravențional (DCC nr. 44 din 18 mai 2020, § 28; DCC nr. 8 din 26 ianuarie 2021, § 29).

31. Astfel, Curtea reține că textele „nesoluționare în termenul legal” și „conform legislației ce reglementează statutul acestor persoane și conform legislației privind declararea și controlul averii și al intereselor personale” de la articolul 313⁴ lit. a) din Codul contravențional vizează nerespectarea obligației de rezolvare a stării de incompatibilitate într-o perioadă prestabilită. Curtea constată că obligația în discuție, precum și condițiile în care aceasta se exercită sunt prevăzute în Legea nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și în alte legi care reglementează funcția publică. Așadar, sensul acestor texte poate fi determinat prin raportare la înțelesul pe care îl stabilesc, la modul concret, Legea nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și legislația referitoare la statutul funcțiilor publice.

32. În jurisprudența sa, Curtea a statuat de principiu că semnificația noțiunii de **incompatibilitate** constă în interdicția prevăzută de lege de a cumula două funcții, în vederea asigurării independenței de acțiune a persoanei ce ocupă o funcție publică, a evitării concentrării de către una și aceeași persoană a unor prerogative excesive, precum și a ocrotirii integrității profesionale și morale a acesteia (a se vedea DCC nr. 101 din 4 septembrie 2020, § 24). O astfel de interdicție pentru funcționarii publici este prevăzută și în acte internaționale. Astfel, Recomandarea nr.R (2000)10 a Comitetului Miniștrilor Statelor Membre ale Consiliului Europei din 11 mai 2000 privind codurile de conduită pentru funcționarii publici, la articolul 15 [interese exterioare incompatibile], prevede că **funcționarul public nu are dreptul să se ocupe de nicio activitate** sau tranzacție și nici să ocupe vreun post sau funcție, **remunerată sau nu**, incompatibilă cu buna exercitare a funcțiilor sale publice sau care aduce prejudiciu acestora. Atunci când nu-i este clar

dacă o activitate este compatibilă, el sau ea trebuie să ceară părerea superiorului.

33. Cu referire la critica care pretinde că textele de lege atacate nu disting între caracterul oneros și caracterul gratuit al activităților, Curtea observă că incompatibilitatea reprezintă, în esență, o situație în care una și aceeași persoană exercită o funcție publică în paralel cu o alta ori când aceasta deține o calitate sau exercită o activitate (articolul 16 din Legea nr. 133 din 17 iunie 2016), în condițiile în care legea interzice acest lucru. Astfel, Curtea reține că incompatibilitatea, ca stare de fapt, nu este condiționată de caracterul oneros sau gratuit al activităților considerate a fi incompatibile. În acest context, Curtea reține că legislatorul a definit clar care sunt cazurile de incompatibilitate, precum și condițiile în care acestea apar, stabilind obligația subiecților de a soluționa și înlătura incompatibilitatea (a se vedea, de exemplu, articolul 15 alin. (3) literele b) și c) din Legea nr. 302 din 15 decembrie 2017). Sub acest aspect, Curtea reține că obligația subiectului declarării de înlăturare a stării de incompatibilitate este o măsură care urmărește să asigure un climat de legalitate în exercițiul funcțiilor publice și să protejeze funcțiile care, prin cumul cu altele, nu pot fi îndeplinite în mod adecvat, fiind în detrimentul interesului public. Astfel, Curtea reține caracterul nefondat al argumentelor autorului excepției privind pretinsa ingerință în articolul 22 din Constituție.

34. Cu privire la inițierea și la demararea a două proceduri paralele, *i.e.* administrative și contravenționale, Curtea precizează că a examinat anterior critici de neconstituționalitate similare celor ridicate în acest caz. Curtea face trimitere, în acest sens, la Decizia sa nr. 143 din 16 decembrie 2019, în care a analizat conformitatea cu Constituția a dublei sancționări în baza a două proceduri diferite, *i.e.* administrative și contravenționale, pentru comiterea faptei de nedeclarare sau nesoluționare a conflictelor de interese (articolul 313² din Codul contravențional). În această decizie, Curtea a reținut că procedurile duale de sancționare abordează aspecte diferite ale faptei și că între acestea există o legătură materială suficient de strânsă (§§ 21-26). Curtea precizează că aceste considerente au fost ulterior reconfirmate în Decizia nr. 79 din 3 iunie 2021. Așadar, având în vedere caracterul similar al criticilor de neconstituționalitate și al elementelor supuse analizei, Curtea subliniază că aceste considerente se aplică *mutatis mutandis* și în acest caz.

35. Cu privire la pretinsa aplicare retroactivă a prevederilor atacate, Curtea observă că textele de lege contestate nu autorizează concluzia potrivit căreia articolul 313⁴ lit. a) din Codul contravențional ar permite aplicarea sa pentru trecut. Deși autorul excepției a pretins că a fost sancționat pentru fapte care nu reprezentau contravenții la data comiterii lor, Curtea subliniază că le revine instanțelor judecătorești, în conformitate cu articolul 114 din Constituție, să examineze dacă autoritățile au aplicat corect prevederile contestate. Justiția se înfăptuiește, în numele legii, numai de instanțele judecătorești.

36. Cu privire la pretinsa încălcare a articolelor 20 și 26 din Constituție, Curtea reține că textele de lege contestate nu restrâng și nici nu diminuează protecția garantată în baza dreptului la un proces echitabil și a dreptului la

apărare. La modul general, Curtea observă că textele de lege contestate nu fac mai dificilă apărarea în fața instanței, fapt care justifică, din perspectiva prezentei sesizări, concluzia privind caracterul nefondat al pretensei încălcări a dreptului la apărare.

37. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textelor „nesoluționarea în termenul legal a incompatibilităților” și „conform legislației ce reglementează statutul acestor persoane și conform legislației privind declararea și controlul averii și a intereselor personale” din articolul 313⁴ lit. a) din Codul contravențional, adoptat prin Legea nr. 218 din 24 octombrie 2008, ridicată de dl avocat Constantin Lazari în interesele dnei A. G.-I., parte în dosarul nr. 4-1908/2020, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 28 septembrie 2021

DCC nr. 146

Dosarul nr. 156g/2021